

Parshat Vajikra - 5785 – nr.207

Samenvatting van de parsha

1e & 2e & 3e Aliyot: De instructies voor het offeren van een "**Olah**" – brandoffer (volledig geconsumeerd op het Altaar) zijn gedetailleerd beschreven. Dit offer kon afkomstig zijn van een stier, een mannelijk schaap of een geit. De **goedkopere "Olah"**, waarbij gebruik wordt gemaakt van een tortelduif of een gewone duif, wordt ook beschreven. De **Mincha** (meeloffer), een offer gemaakt van gebakken en gefrituurde meel (matsa), wordt ook gedetailleerd beschreven.

4e Aliya: De Korban **Shlamim** – het vredeoffer, gebracht van mannelijk of vrouwelijk vee, schapen en geiten, wordt ook beschreven.

5e Aliya: Deze aliya beschrijft deze **Korban Chatat** – het zondoffer. Er worden drie unieke zondoffers beschreven:

1. Toen de Hogepriester zondigde
2. Als de Koning zondigde
3. Als de hele natie zondigde vanwege een verkeerde uitspraak van het Sanhedrin – Hooggerechtshof. Opmerking: Een Korban Chatat kon alleen geofferd worden, wanneer de zonde onbedoeld (zonder opzet) was.

6e en 7e Aliyot: De Korban Chatat van een gewone burger wordt gedetailleerd beschreven, evenals de bijzonderheden van de **Korban Asham** – het schuldoffer. Deze Korban(offert) werd aangeboden in gevallen waarin sprake was van opzettelijk wangedrag; zoals het niet nakomen van een veronderstelde eed, of het doen van iets twijfelachtigs zonder eerst de wet te verifiëren. Bovendien werd een soort Asham aangeboden in gevallen van oneerlijkheid en valselijk zweren.

Samenvatting van de haftara

De Haftarah van deze week komt uit Yeshayah, hoofdstukken 43 en 44. De Navi contrasteert de afgodenaanbidder met Yakov, de dienaar van G-d. Door Israël te kiezen als G-ds natie, kregen we de unieke kans om G-d te dienen in Zijn eigen huis.

De Haftarah begint met G-ds verklaring dat we geschapen zijn met het doel om Zijn lof en meesterschap te verkondigen. De middelen om dit te doen zijn de natuur zelf, in overeenstemming met G-ds regels en voorschriften. Na de dwaasheid te hebben beschreven van degenen die Hem zouden vervangen door beelden die door mensenhanden zijn gemaakt, bevestigt G-d onze selectie als Zijn Uitverkoren Volk. Hij garandeert dat zolang we terugkeren naar de voorgeschreven dienst van de Tempel, we vergeven en verlost zullen worden.

Wie eer vermijdt, vindt zichzelf geëerd

"Hij riep Mozes..." [1:1]

Het eerste woord van dit boek, datgene wat de Sefer identificeert als "Vayikra," bevat een ongewoon kleine letter Alef – alsof het woord gespeld zou zijn als "VAYIKRa."

Onze wijzen geven Moshe de schuld van de miniatuur Alef. Hij had er een normale kunnen schrijven, maar dat deed hij niet. Waarom niet? Omdat G-d Bila'am aanriep met "Vayikar", zonder

de Alef , wat Rashi beschrijft als een terloopse en denigrerende oproep. Moshe was niet geïnteresseerd in zelfpromotie en was in feite zo nederig dat hij zichzelf niet groter wilde maken dan zelfs de slechte Bila'am.

Dus Moshe wilde niets groters dan "Vayikar" voor zichzelf. Maar in de Kabbalah staat geschreven dat G-d Moshe de stralende stralen gaf die van zijn gezicht straalden – het symbool van zijn grootsheid – in ruil voor de inkt die Moshe over had, in zijn nederigheid.

Een lid van ons programma belde me eens en hij kwam op het onderwerp van een bepaald (naamloos) individu dat betrappt was op wangedrag. Het wangedrag was al erg genoeg, zei de beller, maar hij verloor alle respect voor hem toen deze laatste voortdurend probeerde te bagatelliseren en te verontschuldigen wat hij gedaan had, in plaats van het toegeven van wangedrag. De trots van deze persoon stond hem gewoon niet toe om zijn excuses voor zijn daden aan te bieden.

Kijk eens naar het contrast tussen Moshe en dit anonieme individu! De een rende weg van eer en vond het; de ander jaagde het na en verloor het! Dit is in feite precies wat onze wijzen zeggen over trots. Precies : jaag eer na en het rent weg; ren ervan weg en het jaagt jou na.

Mijn leraar Rabbi Yehoshua Bertram stuurde mij ooit een e-mail die perfect bij dit onderwerp paste. Hij benadrukte in hoeverre onze Tora ons verplicht om trots te vermijden ten gunste van nederigheid.

De Rambam zegt dat we in elk aspect van ons karakter de "middenweg" moeten bewandelen - behalve als het gaat om nederigheid. Wat nederigheid betreft, moet men tot het uiterste gaan. Extreme nederigheid is de enige karaktereigenschap waar Moshe Rabbeinu voor werd geprezen. In feite, zegt Rabbi Bertram, vertelt de kleine Alef ons dat de sleutel tot Moshe's succes om dichterbij HaShem te komen , zijn absolute nederigheid was voor zijn Schepper en zijn mede-Jood. Vervolgens citeert Rabbi Bertram de vroege autoriteit, Rabbénoe Bechaye, die nederigheid definieert als het vereisen van een persoon om schaamte en geduld te hebben, om mensen te eren en om beledigingen genadig op te vatten. Hij zegt dat vier dingen het gevolg zijn van nederigheid: 1) angst voor de hemel, 2) rijkdom, 3) eer en 4) leven. De nederige persoon verwerft angst voor de hemel, omdat hij beseft dat hij niet op eigen kracht kan slagen - al zijn levensonderhoud, zowel fysiek als spiritueel, komt van G-d . Hij beseft hoe klein hij is ten opzichte van zijn Schepper.

De nederige persoon, die de hemel vreest, wordt rijk, omdat hij blij is met zijn lot; deze man is blij met wat hij heeft en zoekt niet meer dan hij nodig heeft. Zoals de hoofdstukken van de vaders zeggen: "Wie is een rijk persoon? Hij die tevreden is met zijn lot."

De nederige persoon, die de Hemel vreest en blij is met zijn lot, zal ook tot eer komen, want wanneer hij blij is met wat G-d hem heeft toegewezen, beknot hij zijn passies en verlangens. Dit zegt Rabbénoe Bechaye, is eer.

Nederigheid leidt een persoon naar het leven. Wanneer een persoon extra's wenst, is hij altijd bezorgd over zijn bezittingen: zal de voorraad stijgen, zullen de eigendomswaarden toenemen, zal ik de promotie krijgen? Zorgen en zorgen volgen hem al zijn dagen en zijn "leven" is er een van kwelling en angst voor morgen. Zorgen en bezorgdheid verkorten iemands leven. Dus, zegt Rabbénoe Bechaye , laat een persoon zich geen zorgen maken over morgen, omdat hij niet weet wat vandaag zal brengen, en hij er morgen misschien niet meer is. Dus een persoon die zich zorgen maakt, maakt zich zorgen over een wereld die niet de zijne is! De nederige persoon, verstoken van dergelijke zorgen, leeft in deze wereld. Deze nederige persoon heeft leven.

Kijk eens naar de ongebruikelijke definitie van eer – het inperken van passies en verlangens. Is trots niet iets dat we verlangen? Het is dus allemaal met elkaar verbonden. Nogmaals, onze wijzen vertellen ons dat de persoon die niet bereid is zijn trots opzij te zetten, maar die het verlangt en nastreeft, ontdekt dat trots van hem wegloopt – en dat hij door anderen wordt verguisd. Terwijl aan de andere kant, iemand die wegloopt van eer, zichzelf geëerd vindt! (R.Jacov Menken)

Het geschenk om te creëren

“...Wanneer iemand uit jullie midden een offer aan Hasjem brengt...” (1:2)

Rashi citeert een Midrasj die zich afvraagt waarom de term -“adam” wordt gebruikt om een persoon te definiëren, in plaats van het meer algemeen gebruikte woord “ish” .

De Midrasj bepaalt dat er een toespeling wordt gemaakt op “Adam Harishon” – de oorspronkelijke mens. De Tora leert ons dat net zoals Adam geen offer kon brengen van datgene wat gestolen was vanwege het feit dat alles van hem was, het ook voor ons verboden is om een offer te brengen van datgene wat gestolen is.

Er zijn talloze mitsvot in de Tora waarvoor een gestolen object hun uitvoering ongeldig maakt. Bijvoorbeeld, de vier soorten die op Soekot worden gebruikt, kunnen geen gestolen eigendom zijn, want de Tora stelt “lachem” – “van jezelf” . Het is duidelijk dat er meer directe methoden zijn die de Tora had kunnen gebruiken om gestolen eigendom ongeldig te maken. Waarom is de verbinding met Adam Harishon vereist met betrekking tot offers?

De Talmoed leert dat het woord “adam” specifiek verwijst naar Bné Jisrael, en niet naar de andere naties van de wereld. Als dat zo is, waarom wordt de term “adam” hier dan gebruikt met betrekking tot het vrijwillige verheffingsoffer, wat het enige type offer is dat ook een heiden mag brengen?

De Talmud Jerushalmi leidt van het woord “adam” af , dat deze passage ook naar bekeerlingen verwijst.

Waarom hebben dan een extra zin nodig om bekeerlingen op te nemen als zelfs heidenen al in dit offer opgenomen zijn ?

De Rambam leert dat de plaatsing van het altaar in de Beet Hamikdash nauwkeurig moest gebeuren, want het rustte op de plek waar Jitschak was vastgebonden , Noach bracht zijn offers na de zondvloed, Hevel en Kayin brachten hun offers en Adam bracht zijn offer. De Rambam concludeert door te zeggen dat het van deze plek was dat de aarde die gebruikt werd om Adam te scheppen, genomen werd , zoals onze wijzen zeggen: "De mens ontvangt verzoening van de plaats waar hij geschapen werd." Wat is het idee dat de mens geschapen werd van de plaats waar hij verzoening ontvangt?

Onze wijzen leren ons dat Hasjem , door de mens te scheppen vanuit de plaats van zijn verzoening, de mens het vermogen heeft gegeven om zichzelf te "herschep" elke keer dat hij een korban, een offer, brengt. Door het offer te geven dat een symbolische representatie is van de eigenaar, verklaart de mens zijn verlangen om zich opnieuw te verbinden met Hasjem op een punt waarop de relatie niet bezoedeld werd door de zonde. Hierop wordt gezinspeeld door de verwijzing naar Adam Harishon. Een korban brengt de mens terug naar het punt van zijn schepping. De naties van

de wereld kunnen een verheffingsoffer brengen, maar het dient niet dezelfde functie als offers gebracht door Bné Jisrael. Het offer van een heiden dient als een vorm van terugbetaling van een schuld, of als een geschenk van dankbaarheid. Het dient echter niet als een vorm van herschepping van de mens. Dit onderscheid is alleen voorbehouden aan Bné Jisrael.

Het is nu begrijpelijk waarom het nodig is om een vers te hebben om bekeerlingen op te nemen. De Talmoed leert ons dat bekeerlingen ook de capaciteit hebben om zichzelf opnieuw te creëren door een offer te brengen. Er zijn misschien andere methoden geweest om het gebruik van gestolen eigendommen voor een offer ongeldig te verklaren, maar de Tora gebruikte deze toespeling op Adam Harishon specifiek om ons het concept te leren dat de mens is geschapen vanuit de plaats van zijn verzoening ; hij heeft de capaciteit om zichzelf opnieuw te creëren elke keer dat hij een offer naar deze plek brengt. (R. Jochanan Zweig)

Moshe wachtte op de oproep

Een vers in de parsha van deze week zegt: "En G-d riep Moshe en Hij sprak tot hem..." [Vayikra 1:1]. De Medrash merkt op dat we hieruit leren dat "elke Tora-geleerde die geen intelligentie (da'as) heeft, het karkas van een dier (neveilah) superieur aan hem is."

De Medrash legt uit: "Kijk naar Moshe , de grootste van alle Wijzen, de vader van alle profeten, en toch ging hij de binnenste Tent der Samenkomst niet binnen totdat hij geroepen werd, zoals geschreven staat: 'En Hij riep hem.'"

Rav Bergman legt in zijn sefer Shaaré Orah, deze Medrash uit . Rav Bergman bewijst dat het woord intelligentie (de'ah) zoals gebruikt door de Medrash , naar Derech Erets verwijst (manieren, hoffelijkheid). De Wijzen zeggen dat een Tora-geleerde die geen hoffelijkheid toont, inferieur is aan een dood dier.

De Medrash beschrijft Mozes als de grootste van alle Wijzen. IQ en hersenkracht maken iemand niet de grootste van alle Wijzen, maar eerder, de wens om te leren. Een persoon excelleert in elke onderneming als resultaat van een onblusbare dorst naar kennis . Bijgevolg moet Mozes een overweldigende wens gehad hebben om wijsheid te verwerven.

En toch, toen G-d daar in de Tent der Samenkomst was en Moshe de gelegenheid had om Tora van Hem te leren, en hij verlangde ernaar om te beginnen met leren , wachtte hij toch op De Oproep. Hij durfde niet binnen te gaan totdat hij opgeroepen werd, omdat het niet de juiste Derech Erets , het juiste gedrag, zou zijn geweest om dat te doen.

De wetten van Derech Erets vereisen dat we wachten totdat we geroepen worden. Hoe groot de Wijze Moshe ook was, hij was nog een grotere meester van Derech Erets . Dit is wat de Medrash bedoelt: een geleerde die geen Derech Erets heeft, is inferieur aan een karkas.

De Gerer Rebbe legde dit heel scherp uit. Een dood karkas stinkt, en iedereen weet dat ze er vanaf moeten blijven. Maar mensen blijven niet per se weg van een Talmid Chacham die geen manieren heeft – ze komen zelfs , om van hem te leren – omdat hij van buiten niet stinkt!

Iemand liet me onlangs een rapport zien met de titel "De huidige stand van zaken met betrekking tot Derech Erets in onze scholen." Dit was een rapport dat over een specifieke Joodse gemeenschap ging, maar het is geen Mitsva om te zeggen welke gemeenschap het was. Maar het is een fijne gemeenschap — een vooraanstaande stad met een vooraanstaande Joodse gemeenschap en veel goede Joodse scholen. En de waarheid is dat het op alle gemeenschappen van toepassing is. We bevinden ons in een treurige staat...

"Leraren stoppen massaal; ouders lijken zich er niet druk om te maken dat leraren het slachtoffer zijn van afschuwelijk gebrek aan respect van onze kinderen. Er heerst een alomtegenwoordige sfeer van Moshav Leitzim (een zitplaats van spotters) in veel van onze scholen. Dit uit zich in de klas in de gezamenlijke poging om tijd te verspillen, vaak gecombineerd met enorme choetspa en een denigrerende houding...

"Veel leraren hebben hun klassen verteld dat ze in twintig jaar onderwijservaring nog nooit zulk respectloos gedrag hebben gezien, en dat onze kinderen de gemeenschap te schande maken. Het huidige favoriete tijdverdrijf van studenten is het constant en gemeen imiteren van leraren en directeuren...

"Leraren zullen bevestigen dat er een ernstig gebrek aan respect is onder de kinderen zelf. Een student die volgens de Tora-wet leeft, en weigert mee te doen aan klasgrappen wordt de ergste van alle termen genoemd — een 'Neb' [afkorting van 'Nebach', een ongelukkige] — en wordt vaak buitengesloten..."

Nu zouden we nalatig zijn als we onszelf er niet aan zouden herinneren dat dit nauwelijks uniek is voor de Joodse gemeenschap. We kunnen onze zegeningen tellen voor alles wat er gebeurd is in de grotere gemeenschap, wat zeldzaam of onbekend is binnen de gangen van een Joodse dagschool. Maar we hebben ons ook niet immuun getoond voor de algemene achteruitgang van de afgelopen decennia. Kom en zie — Moshe was de grootste van alle Wijzen, maar hij heeft de wetten van de etiquette niet overtreden, hoe graag hij ook wilde leren.

De Medrash Rabbah, hoofdstuk 3, interpreteert een vers van de profeet Malachi: "De Tora van de Waarheid was in zijn mond en velen keerde hij terug van de zonde" [2:6]. De Medrash relateert dit aan hoe Aharon de Hogepriester mensen dicht bij de Tora bracht. Wij denken dat outreach naar mede-Joden een nieuw fenomeen is. Deze Medrash vertelt ons dat Aharon ook werkte in Joodse Outreach. Maar hoe deed hij dat? "Hij verbood niet wat was toegestaan en heeft ook niet toegestaan wat verboden was."

Aharon deed geen concessies. Hij vertelde de dingen zoals ze waren. Zijn geheim was dat hij consistent en recht door zee was. Mensen houden van consistentie. Ze zijn niet per se geïnteresseerd in permissiviteit (heterim); ze zijn niet per se geïnteresseerd in strengheid (choemrot); ze zijn geïnteresseerd in de rechte waarheid (mésharim).

De Medrash legt uit dat de manier waarop Aharon mensen aantrok, was door ze aan te trekken om Tora te leren. Hij leerde met hen! Wij, aan de andere kant, waarderen de waarde van Tora zelf niet.

Ik zal je een verhaal vertellen dat ik hoorde van een vooraanstaand persoon die werkzaam is bij Jewish Outreach.

Toen hij net getrouwd was en studeerde aan een rabbin's seminarie in Israël, kon hij zich geen appartement veroorloven in de gewilde wijken van Jeruzalem. Daarom kocht hij er een in wat toen een afgelegen wijk was, in een gebouw waar hij de enige praktiserende, religieuze Jood was. Alle andere bewoners waren Israëliërs die niet religieus waren. Hij ging naar hen toe en begon relaties op te bouwen. Hij nodigde ze allemaal uit om een keer per week naar zijn appartement te komen om te leren. Na het geprobeerd te hebben, kreeg hij er uiteindelijk meerdere zover om te komen leren, maar hij had nog geen onderwerp gekozen.

Wat zou hij aan niet-religieuze Israëliërs leren? In zekere zin staan niet-religieuze Israëliërs nog verder af van het jodendom en hebben ze een negatievere houding ten opzichte van Joodse kennis dan niet-gelieerde Joden in Amerika. Dus overwoog hij zijn opties: iets filosofisch, zoals Maimonides' Guide to the Perplexed, of een werk dat het Joodse geloof vergelijkt met andere, zoals de Koezari... hij wist niet wat hij met hun zou leren.

Hij ging naar het ochtendgebed en daar, zoals Hashgocha (Goddelijke Voorzienigheid) het wilde, ontmoette hij de beroemde Uri Zohar. Uri Zohar was Israël's belangrijkste entertainer: komiek, presentator van een televisiespelshow en radiopraatprogramma, sociaal satiricus, filmster en filmproducent, en een icoon van de moderne Israëlische seculiere maatschappij. Toen, midden in zijn carrière, wendde hij zich tot religie en werd uiteindelijk volledig praktiserend

Hij vroeg Uri Zohar wat hij met deze burens moest leren. Uri vroeg hem: "Wat leer je nu in de Jeshiva?" De rabbijn antwoordde dat hij Bava Kamma leerde. Uri Zohar vertelde hem: "Leer dan met hen ook gemara Bava Kamma".

De rabbijn keek hem ongelovig aan en zei: "Bava Kamma? De os die een koe verwondt; De put; De os; Vuur dat schade toebrengt? ... Zal dit mensen tot het jodendom aanzetten?"

Waarop Uri Zohar antwoordde: "Mijn beste vriend, je gelooft niet in de Tora! Als je kunt betwijfelen of het leren met hen van traktaten zoals Bava Kamma, hen terug zal brengen — dan geloof en waardeer je de kracht van de Tora niet volledig."

Leer puur, onvervalst, "de vier belangrijkste soorten schade" (Arba avot nezikin). Je hoeft geen filosofische werken te leren zoals Kuzari en Moreh Nevochim. Leer over de os die de koe stoot. Het doet iets met de ziel. Het is mystiek. Het is magisch. Het is het voedsel waar de ziel naar dorst, en een leraar heeft niets meer nodig.

Wat leert de Rabbijn tot op de dag van vandaag met beginnende volwassen studenten? Gemara Bava Kamma.

Dat is wat deze Medrash zegt over Aharon. Hij bracht de zondaars terug naar de Tora-studie. De kracht van de Tora zal zegeviereren. (R. Jissochor Frand)

Shabat Shalom

Voor suggesties en commentaar : mobil66@hotmail.com

Gelieve dit blaadje (deze link) ook door te sturen aan vrienden en kennissen.

(משלי ה:טז) ויפוצו מעינותיך חרצה En je bronnen zullen zich naar het buitenland verspreiden